

ZAMONAVIY DUNYODA O'ZBEKISTON MUZEYLARI IJTIMOIIY MADANIY MUASSALAR SIFATIDA RIVOJLANTIRISH

Salayeva Rayxona

Termiz davlat muzey-qo'riqxonasi Tabiat bo'lim hodimi

Annotatsiya: Ushbu maqola zamonaviy dunyoda O'zbekiston muzeylarini ijtimoiy-madaniy muassasa sifatida rivojlantirish masalalariga bag'ishlangan. Maqolada muzeylarning milliy madaniyat va tarixni saqlash, ilmiy tadqiqotlarni amalga oshirish hamda ta'lim va tarbiya jarayonidagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, O'zbekiston muzeylari faoliyatining hozirgi holati, muammolari va ularni rivojlantirish uchun zamonaviy yondashuvlar, innovatsion texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Maqola natijasida muzeylarni jahon tajribasiga mos ravishda modernizatsiya qilish va ularning ijtimoiy-madaniy sohadagi ahamiyatini oshirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Kalit so'zlar: O'zbekiston muzeylari, ijtimoiy-madaniy muassasa, madaniy meros, ta'lim, innovatsion texnologiyalar, muzeylarni rivojlantirish, milliy tarix, zamonaviy muzeylar.

Аннотация: Данная статья посвящена вопросам развития музеев Узбекистана как социально-культурных учреждений в современном мире. Рассматривается роль музеев в сохранении национальной культуры и истории, реализации научных исследований, а также в образовательных и воспитательных процессах. Анализируется текущее состояние деятельности музеев Узбекистана, выявляются проблемы и обсуждаются возможности их развития с использованием инновационных технологий. В результате предлагаются рекомендации по

модернизации музеев в соответствии с мировым опытом и повышению их значимости в социально-культурной сфере.

Ключевые слова: Музеи Узбекистана, социально-культурное учреждение, культурное наследие, образование, инновационные технологии, развитие музеев, национальная история, современные музеи.

Abstract: This article addresses the development of Uzbekistan's museums as socio-cultural institutions in the modern world. It examines the role of museums in preserving national culture and history, conducting scientific research, and contributing to education and upbringing processes. The article analyzes the current state of museum activities in Uzbekistan, identifies challenges, and explores opportunities for development through the use of innovative technologies. Recommendations are provided for modernizing museums in line with global practices and enhancing their importance in the socio-cultural domain.

Key words: Uzbekistan museums, socio-cultural institution, cultural heritage, education, innovative technologies, museum development, national history, modern museums.

Kirish

Muzeylar – xalqning tarixiy-madaniy merosini saqlovchi, uni o'rganish va ommalashtirish bilan shug'ullanuvchi ijtimoiy-madaniy muassasalar sifatida jamiyat hayotida muhim o'rin tutadi. Ular nafaqat o'tmish va hozirgi zamonni bog'lovchi ko'prik, balki ta'lim, tarbiya, ilmiy tadqiqot va madaniy rivojlanish markazlari sifatida faoliyat yuritadi. Bugungi globallashtirish va raqamlashtirish davrida muzeylar milliy identifikatsiyani saqlash, madaniyatlararo muloqotni rivojlantirish hamda xalqaro hamkorlikni mustahkamlashga xizmat qiluvchi platforma sifatida e'tiborni qozonmoqda. O'zbekiston bo'y madaniy va tarixiy merosga ega mamlakat sifatida muzeylar tizimining keng imkoniyatlariga ega. Mamlakatda 1250 dan ortiq muzey faoliyat

ko'rsatmoqda, ular orasida O'zbekiston Davlat san'at muzeyi, Amir Temur muzeyi, Samarqanddagi Afrosiyob muzeyi va Buxorodagi Ark muzeyi kabi yirik va nufuzli maskanlar mavjud. Ushbu muzeylar xalqning boy tarixini, qadimiy san'ati va madaniyatini aks ettiradi. Muzeylar orqali nafaqat milliy, balki butunjahon ahamiyatiga ega bo'lgan moddiy va nomoddiy madaniy boyliklar ommalashtirilmoqda. Shu bilan birga, zamonaviy dunyoda muzeylar faoliyati yangi talablarga javob berishi zarur. Global raqamlashtirish, innovatsion texnologiyalar va interaktiv vositalar jamiyatdagi muzeylar rolini qayta ko'rib chiqishni talab qilmoqda. Masalan, virtual ekskursiyalar, raqamli arxivlash va keng qamrovli ta'lim dasturlarini joriy qilish muzeylarning ommabopligini oshiradi. Shuningdek, muzeylarni tadbirkorlik faoliyatiga jalb qilish va ular asosida turizmni rivojlantirish mamlakat iqtisodiyotiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. O'zbekistonda so'nggi yillarda muzeylarning moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, ularni zamonaviy standartlarga moslashtirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Xususan, “O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 26-iyundagi 4771-sonli qarori”ga muvofiq, madaniy merosni muhofaza qilish va muzey ishini rivojlantirish bo'yicha davlat dasturi qabul qilindi. Ushbu dastur doirasida muzeylarni modernizatsiya qilish, raqamli texnologiyalarni joriy etish va xalqaro tajribadan foydalanish ko'zda tutilgan. Maqolaning asosiy maqsadi – O'zbekiston muzeylarining hozirgi holati, ularning rivojlanish imkoniyatlari va zamonaviy ijtimoiy-madaniy muhitdagi o'rnini tahlil qilishdir. Shuningdek, mamlakat muzeylarini global tajriba va zamonaviy talablar asosida modernizatsiya qilish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi. Bu borada xalqaro muzeylar tajribasini o'rganish, innovatsion texnologiyalardan foydalanish va milliy madaniyatni targ'ib qilishning yangi yo'llarini aniqlash muhim ahamiyat kasb etadi. Muzeylar madaniyat va tarixning nafaqat saqlovchisi, balki ularni rivojlantirishga yo'naltirilgan ijodiy va intellektual markaz bo'lib, zamonaviy O'zbekistonning xalqaro maydondagi madaniy brendiga aylanishi uchun barcha imkoniyatlarga ega. Shu sababli, ushbu mavzuni chuqur o'rganish mamlakatning ijtimoiy-madaniy rivojlanishida muhim bosqichdir.

Adabiyotlar tahlili

Muzeylar ijtimoiy-madaniy muassasa sifatida uzoq yillar davomida ilmiy va amaliy jihatdan keng o'rganilgan mavzulardan biri bo'lib kelmoqda. Ushbu mavzuda olib borilgan tadqiqotlar muzeylarning tarixiy rivojlanishi, ular bajaradigan vazifalar, innovatsion texnologiyalarni joriy qilish va ularning ijtimoiy hayotdagi o'rni kabi masalalarni yoritishga qaratilgan. Muzeylarning rivojlanishi bo'yicha klassik tadqiqotlardan biri Yu. Lotman, A. Fomenko va B. Gasparovning asarlaridir. Ularning ishlarida muzeylar madaniy merosni saqlash va ommalashtirish vositasi sifatida ta'riflanadi. Muzeylarning tarixiy rivojlanishi, ular faoliyatining ijtimoiy-madaniy ahamiyati va milliy madaniyatni shakllantirishdagi o'rni chuqur tahlil qilingan. O'zbekiston muzeylarining rivojlanish tarixi va ularning mamlakat ijtimoiy-madaniy hayotidagi roli haqidagi ilk ilmiy tadqiqotlar XIX asr oxiri va XX asr boshlariga borib taqaladi. Shu davrda Samarqand, Toshkent va Buxoroda tashkil etilgan dastlabki muzeylar mahalliy madaniy merosni ommaga tanitishda asosiy rol o'ynagan. Masalan, N. Veselovskiy va V. Bartold kabi olimlar O'zbekiston hududidagi qadimiy yodgorliklar va madaniy obidalarini o'rganish bilan shug'ullanishgan. Hozirgi kunda muzeylarning modernizatsiyasi va ularni raqamli texnologiyalar bilan boyitish masalalari ilmiy doiralar diqqat markazida. Xususan, P. Vergo va uning "New Museology" (Yangi Muzeyshunoslik) asarida muzeylar faoliyatini faqat eksponatlar ko'rgazmasi bilan cheklamasdan, ularning jamiyatga ta'sirini oshirish uchun ta'lim, madaniy diplomatiya va interaktiv vositalardan foydalanish zarurligi qayd etilgan. Rossiyalik olimlar orasida A. Korablevning tadqiqotlari alohida e'tiborga loyiq. U muzeylar va turizmning o'zaro aloqasi haqida yozib, zamonaviy muzeylar iqtisodiyot va ijtimoiy hayotga qanday ta'sir ko'rsatishi haqida muhim ilmiy xulosalar bergan. Shuningdek, uning ishlarida muzeylarning bolalar va yoshlar ta'limida o'ynaydigan roli chuqur o'rganilgan. O'zbekiston sharoitida zamonaviy muzeyshunoslikni rivojlantirish bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar ham katta ahamiyatga ega. Xususan, O'zbekiston Davlat san'at muzeyi, Temuriylar tarixi davlat muzeyi va Samarqanddagi Afrosiyob muzeyi faoliyatini tahlil qiluvchi tadqiqotlar mavjud. Ushbu ishlar milliy madaniyatni targ'ib qilish va xalqaro hamkorlikni rivojlantirishda muzeylarning o'rni katta ekanligini ko'rsatadi. Bugungi kunda

muzey faoliyatini takomillashtirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish dolzarb masala hisoblanadi. Shveytsariyalik olimlar J. Anderson va K. Thompsonning izlanishlari shuni ko'rsatadiki, virtual muzeylar va raqamli arxiv tizimlari muzeylarning xalqaro maydondagi nufuzini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ularning tadqiqotlarida virtual ekskursiyalar va raqamli ma'lumotlarni saqlash tizimlari haqida batafsil tavsiyalar berilgan. O'zbekistonda bu borada qator ijobiy o'zgarishlar kuzatilmoqda. Xususan, “Madaniy merosni raqamlashtirish davlat dasturi” doirasida mamlakat muzeylaridagi eksponatlarni raqamli formatga o'tkazish va ularni onlayn platformalarda joylashtirish ishlari olib borilmoqda. Bu jarayon milliy merosni xalqaro maydonga olib chiqish imkoniyatlarini kengaytiradi. Muzeylar turizm sohasida ham muhim rol o'ynaydi. Xalqaro tajribalar shuni ko'rsatadiki, muzeylar nafaqat madaniy-tarixiy obidalarni saqlovchi, balki turistlarni jalb qiluvchi muhim obyekt hisoblanadi. Dunyo miqyosida Luvr, Ermitaj va Britaniya muzeyi kabi maskanlar yillik turistlar oqimini ta'minlab kelmoqda. Shu jihatdan O'zbekistonning boy tarixiy obidalar va muzeylari xalqaro turizm bozorida raqobatbardosh bo'lishi uchun ular faoliyatini modernizatsiya qilish muhim. Yuqorida keltirilgan adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, muzeylarning rivoji bo'yicha qator nazariy va amaliy yondashuvlar mavjud. Ushbu yondashuvlardan foydalanish orqali O'zbekiston muzeylarining ijtimoiy-madaniy muhitdagi o'rnini yanada oshirish, milliy va xalqaro miqyosda ularning samaradorligini ta'minlash mumkin.

Tadqiqot metodologiyasi

Ushbu tadqiqot O'zbekiston muzeylarini zamonaviy ijtimoiy-madaniy muassasa sifatida rivojlantirish masalalarini o'rganishga bag'ishlangan bo'lib, tadqiqotda zamonaviy ilmiy uslubiyatning keng ko'lamli yondashuvlari qo'llanildi. Metodologiya nazariy asoslarni aniqlash, amaliy tajribalarni o'rganish va ilg'or xalqaro tajribani tahlil qilishga qaratilgan. Tadqiqotda muzeylarning ijtimoiy-madaniy muassasa sifatidagi o'rnini, ularning funksiyalari va rivojlanish yo'nalishlari tahlil qilindi. Shu maqsadda quyidagi nazariy tamoyillar asos qilib olindi. Muzeylarning milliy madaniyatni shakllantirish va saqlashdagi roli ko'rib chiqildi. Lotman va Fomenko kabi olimlarning ishlari asosida muzeylar

madaniyat va tarixni targ'ib qilishning asosiy vositasi ekanligi tahlil qilindi. Ijtimoiy funksional yondashuv: Muzeylarning ijtimoiy ta'siri va aholi turmush darajasini oshirishdagi ahamiyati, jumladan, ta'lim va tarbiya jarayonlaridagi o'rni o'rganildi. Tadqiqotda O'zbekiston muzeylarining bugungi holatini o'rganish uchun amaliy kuzatuv, intervyu va so'rovnomalar usullari qo'llanildi. O'zbekiston Davlat san'at muzeyi, Temuriylar tarixi davlat muzeyi, Samarqanddagi Afrosiyob muzeyi kabi yirik muzeylar faoliyati chuqur tahlil qilindi. Muzey rahbarlari va xodimlari bilan olib borilgan intervyular muzeylarning moddiy-texnik bazasi, eksponatlar saqlash sharoitlari va tashrif buyuruvchilar bilan ishlash usullari bo'yicha ma'lumotlar to'plashga xizmat qildi. Tashrif buyuruvchilar orasida so'rovnomalar o'tkazilib, muzeylarning aholiga ta'siri, ularning zamonaviy talablarga qanchalik mos kelishi o'rganildi. Xalqaro muzeylar tajribasi, jumladan, Luvr (Fransiya), Britaniya muzeyi (Buyuk Britaniya) va Ermitaj (Rossiya) kabi yetakchi maskanlarning faoliyati tahlil qilindi. Ushbu muzeylar faoliyati O'zbekiston muzeylarining rivojlanish imkoniyatlarini baholashda asos bo'lib xizmat qildi. Raqamli texnologiyalarni muzey faoliyatiga joriy qilish bo'yicha zamonaviy yondashuvlar tahlil qilindi. Virtual ekskursiyalar, raqamli arxivlar va multimedia vositalaridan foydalanishning afzalliklari va cheklovlari o'rganildi. Bu borada Shveytsariya va AQSh muzeylarining tajribalari asos qilib olindi. Tadqiqot uchun muhim bo'lgan tarixiy, madaniy va iqtisodiy ma'lumotlar yig'ildi. Shu jumladan. Muzeylar faoliyati to'g'risidagi statistik ma'lumotlar (eksponatlar soni, tashrif buyuruvchilar oqimi va h.k.). O'zbekiston madaniy merosini muhofaza qilish bo'yicha qabul qilingan davlat dasturlari va qarorlari tahlil qilindi. Yig'ilgan ma'lumotlar sifat va miqdoriy tahlil usullari orqali o'rganildi. Tahliliy statistik usullar yordamida muzeylarning rivojlanish dinamikasi baholandi. Sifatli ma'lumotlarni kodlash orqali muzeylarning ijtimoiy va iqtisodiy ta'siri o'rganildi. Tadqiqot davomida muzeylarni rivojlantirish bo'yicha nazariy model ishlab chiqildi. Model quyidagilarni o'z ichiga oldi. Muzey faoliyatini takomillashtirish uchun zamonaviy usullar. Innovatsion texnologiyalarni joriy qilish yo'llari. Madaniyat va turizm o'rtasidagi o'zaro integratsiyani kuchaytirish mexanizmlari. Olingan natijalar asosida O'zbekiston muzeylarini rivojlantirish bo'yicha quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi. Muzeylar

infratuzilmasini modernizatsiya qilish. Ta'lim va tarbiya dasturlarini kengaytirish. Innovatsion texnologiyalardan foydalanish. Xalqaro hamkorlikni rivojlantirish. metodologiyasi muzeylarni ijtimoiy-madaniy muassasa sifatida tahlil qilishda nazariy va amaliy yondashuvlarni uyg'unlashtirish imkonini berdi. Mazkur metodologik yondashuvlar asosida O'zbekiston muzeylarini rivojlantirishning samarali strategiyalari ishlab chiqildi. Shu bilan birga, tadqiqot natijalari muzeylarning milliy madaniyatni rivojlantirishdagi rolini yangi bosqichga olib chiqishga xizmat qiladi.

Empirik tahlil

Muzeylarning ijtimoiy-madaniy muassasa sifatidagi ahamiyatini chuqur o'rganish maqsadida empirik tahlil o'tkazildi. Ushbu bo'limda O'zbekiston muzeylarining amaldagi holati, ular duch kelayotgan muammolar va rivojlanish imkoniyatlari miqdoriy va sifatli ma'lumotlarga asoslangan holda tahlil qilinadi. Empirik tahlil quyidagi usullar yordamida amalga oshirildi: statistik ma'lumotlarni o'rganish, so'rovnomalar va intervyular, muzeylar faoliyatining kuzatuv va xalqaro tajriba bilan taqqoslash. Statistik ma'lumotlar O'zbekiston muzeylarining hozirgi faoliyatini tahlil qilishda asosiy manba bo'ldi. O'zbekiston Statistika qo'mitasi va Madaniyat vazirligining 2023-yilgi ma'lumotlariga ko'ra. Mamlakat bo'ylab 1250 dan ortiq muzey faoliyat yuritadi. Har yili ushbu muzeylarga taxminan 5 milliondan ortiq tashrif buyuruvchilar keladi. Muzey fondlarida jami 2,5 milliondan ortiq eksponat saqlanadi, ularning faqat 40-45% ko'rgazma zallarida namoyish qilinmoqda. So'nggi uch yil ichida muzeylarga tashrif buyuruvchilar soni o'sishi kuzatilgan bo'lsa-da, bu ko'rsatkich hali global standartlarga mos kelmaydi. Mazkur ko'rsatkichlar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston muzeylari milliy madaniyatni targ'ib qilishda katta salohiyatga ega, biroq ushbu imkoniyatlarni to'liq ishga solish uchun ularni modernizatsiya qilish zarur. Empirik tahlilning muhim qismi sifatida, muzey xodimlari, tashrif buyuruvchilar va ekspertlar o'rtasida so'rovnomalar va intervyular o'tkazildi. Natijalar quyidagilarni ko'rsatdi. Xodimlarning 78% muzey infratuzilmasi eskirganligini va ularni zamonaviy texnologiyalar bilan jihozlash zarurligini ta'kidlagan. Xodimlarning 65% muntazam ravishda malaka oshirish kurslarida ishtirok etmagan. Xalqaro tajribalarni

o'rganishga e'tibor yetarli darajada emas. Xodimlarning 85% eksponatlarni raqamli formatga o'tkazish jarayonining sekin ketayotganini bildirgan. So'rovda qatnashgan 1000 nafar tashrif buyuruvchidan 72% muzeylar infratuzilmasini va eksponatlarning taqdimot usullarini modernizatsiya qilish kerakligini qayd etgan. Tashrif buyuruvchilarning 68% virtual ekskursiyalar va interaktiv dasturlarni joriy qilish muzeylarning jozibadorligini oshirishini ta'kidlagan. So'rovda qatnashganlarning 81% eksponatlarning tarixiy va madaniy ahamiyati haqida batafsil ma'lumot beruvchi zamonaviy texnologiyalarni yo'qligidan shikoyat qilgan. Ekspertlar milliy muzeylarni xalqaro standartlarga moslashtirish uchun zamonaviy boshqaruv tizimlarini joriy etish, xalqaro grantlar jalb qilish va turizm bilan integratsiyani kuchaytirishni taklif qilgan. Mamlakatdagi yirik muzeylar – O'zbekiston Davlat san'at muzeyi, Temuriylar tarixi davlat muzeyi va Samarqanddagi Afrosiyob muzeyi – faoliyati o'rganildi. Kuzatuvlar shuni ko'rsatdiki. Muzeylarning aksariyati yetarli darajada zamonaviy texnologiyalar bilan jihozlanmagan. Ko'rgazma zallarining aksariyatida interaktiv displeylar, multimedia taqdimotlari va audiogidlar mavjud emas. Eksponatlar haqida axborot berishning cheklanganligi tashrif buyuruvchilar uchun qiyinchilik tug'diradi. Masalan, ko'plab eksponatlar haqida ma'lumot faqat bitta tilda taqdim etiladi. Muzeylarda xalqaro standartlarga mos marketing strategiyalari joriy etilmagan, bu esa ularning turistlar uchun jozibadorligini pasaytiradi. Luvr, Britaniya muzeyi va Ermitaj kabi jahonning yetakchi muzeylari faoliyatini tahlil qilish O'zbekiston muzeylarining rivoji uchun muhim yo'nalishlarni belgilashga yordam berdi: Jahon muzeylarida virtual ekskursiyalar, 3D texnologiyalar va audiogid tizimlari keng joriy etilgan. Bu esa tashrif buyuruvchilar tajribasini sezilarli darajada boyitadi. Yirik xalqaro muzeylar ilmiy-tadqiqot ishlari olib borish va ta'lim dasturlarini rivojlantirishga katta e'tibor qaratadi. Muzeylar turizm bilan yaqindan integratsiyalashgan bo'lib, ular orqali har yili millionlab turistlarni jalb qilishadi. Empirik tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, O'zbekiston muzeylari ulkan salohiyatga ega bo'lsa-da, ularning faoliyatini zamonaviy talablarga moslashtirish zarur. Asosiy muammolar quyidagilardan iborat. Moddiy-texnik bazaning eskirganligi. Innovatsion texnologiyalarning yetishmasligi. Malakali kadrlar tayyorlash va

ularning doimiy ravishda malaka oshirish imkoniyatlarining cheklanganligi. Xalqaro hamkorlik va integratsiya darajasining pastligi. Ushbu muammolarni bartaraf etish orqali O'zbekiston muzeylarini ijtimoiy-madaniy muassasa sifatida yangi bosqichga olib chiqish va ularni xalqaro miqyosda tan olinadigan darajada rivojlantirish mumkin.

Xulosa va tavsiyalar

Ushbu tadqiqot O'zbekiston muzeylarining zamonaviy ijtimoiy-madaniy muassasa sifatida rivojlanishini tahlil qilishga qaratilgan bo'lib, nazariy, empirik va amaliy jihatlar chuqur o'rganildi. Muzeylar nafaqat madaniy merosni saqlash, balki jamiyatni ijtimoiy rivojlantirish, ta'lim-tarbiya berish va turizmni qo'llab-quvvatlashda muhim rol o'ynaydi. Muzeylar milliy madaniyat va tarixni saqlashning markazi sifatida faoliyat olib boradi. Ayniqsa, Termiz davlat muzey qo'riqxonasi O'zbekistonning janubiy hududlaridagi noyob madaniy va tarixiy obidalarni asrash va targ'ib qilishda alohida o'rin tutadi. Ushbu muzey qo'riqxona antik va o'rta asrlarga oid boy eksponatlar yig'masi bilan nafaqat milliy, balki xalqaro miqyosda ham muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbekiston muzeylarining infratuzilmasi zamonaviy talablarni to'liq qondirmaydi. Termiz davlat muzey qo'riqxonasi kabi muhim obyektlar qo'shimcha ravishda texnologik yangilanish, virtual va interaktiv ekskursiyalarni joriy etish orqali yanada ko'proq turistlarni jalb qilishi mumkin. Muzeylar faoliyatini raqamlashtirish, virtual ekskursiyalar tashkil etish va xalqaro tajribalarni tatbiq etish zarur. Xususan, Termiz davlat muzey qo'riqxonasi kabi maskanlarda raqamli texnologiyalar yordamida qadimiy arxeologik yodgorliklarni keng targ'ib qilish imkoniyatlari mavjud. Bu nafaqat milliy madaniyatni targ'ib qiladi, balki xalqaro ilmiy hamkorlikni kuchaytiradi. Termiz davlat muzey qo'riqxonasi singari obyektlarni xalqaro madaniy va ilmiy hamkorlik doirasiga jalb qilish, ko'rgazmalarni tashkillashtirish va ilmiy tadqiqotlarni kengaytirish muzeylarning jahon madaniy sahnasidagi mavqeini oshiradi. Turizm sohasida bu kabi obyektlarni mahalliy va xorijiy sayyohlar uchun jozibador qilishga qaratilgan maxsus strategiyalar ishlab chiqilishi lozim. Interaktiv displeylar, multimedia ko'rgazmalari va audiogidrlarni keng joriy etish orqali tashrif buyuruvchilar uchun qiziqarli va ma'lumotlarga boy tajriba yaratish. Raqamli texnologiyalarni

kengaytirish. Ekspонатlarni raqamlashtirish va virtual ekskursiyalarni tashkil qilish. Virtual platformalarda Termiz davlat muzey qo‘riqxonasiga oid yodgorliklar va ekspонатlar haqida batafsil ma’lumot berish. Muzey xodimlarini xalqaro ilmiy-amaliy anjumanlarga jalb qilish. Madaniyat va turizm yo‘nalishlarida xorijiy tajribani o‘rgatish dasturlarini kengaytirish.

Madaniyat va turizm integratsiyasi-Termiz davlat muzey qo‘riqxonasini turistlar uchun yanada jozibador qilish. Turizm va madaniyatni birlashtiruvchi maxsus tadbirlar va ko‘rgazmalar tashkil qilish.

Termiz davlat muzey qo‘riqxonasini xalqaro grantlar va dasturlarga jalb qilish. O‘zbekistonning qadimiy madaniyati va tarixi bo‘yicha xorijiy tadqiqot markazlari bilan hamkorlikni kengaytirish.

O‘zbekiston muzeylari, xususan, Termiz davlat muzey qo‘riqxonasi, boy tarixiy merosni saqlash va targ‘ib qilishda strategik ahamiyatga ega. Bu maskanlarning rivojlanishi mamlakatning madaniy salohiyatini kuchaytirib, xalqaro miqyosda madaniy muloqot va turizmni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Muzeylarni tashrif buyuruvchilar uchun yanada jozibador qilish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va xalqaro hamkorlikni kengaytirish orqali O‘zbekistonning madaniy boyliklari dunyo sahnasida o‘z o‘rnini topishi mumkin. Shuning uchun har bir insonni milliy madaniyatimizni o‘rganish va qadrlash maqsadida muzeylarga tashrif buyurishga chorlaymiz. Termiz davlat muzey qo‘riqxonasiga sayohat sizga tarixning chuqur qatlamlarini o‘rganish, ulug‘ madaniy meros bilan yaqindan tanishish va O‘zbekistonning bebaho boyliklarini his qilish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abdurahmonov, I., & To'laganov, A. (2021). O'zbekistonning madaniy merosi va muzeyshunoslik rivoji. Toshkent: Ma'naviyat nashriyoti.
2. Karimov, A. (2020). Zamonaviy muzeylar faoliyatining tashkil etilishi va rivojlanish masalalari. Samarqand: Samarqand davlat universiteti nashriyoti.
3. Madaniyat vazirligi. (2023). O'zbekiston muzeylari faoliyatining statistik tahlili. Toshkent: Madaniyat vazirligi matbuot xizmati.
4. UNESCO. (2021). Museum development in Central Asia: Challenges and opportunities. Paris: UNESCO Publishing.
5. Rahimov, D. (2019). "Muzeylarni raqamlashtirish va ularning xalqaro turizmga ta'siri." O'zbekiston madaniyat va san'at jurnali, 12(3), 45-52.
6. Termiz davlat muzey qo'riqxonasi. (2022). Termiz muzeylarining tarixiy merosi: yodgorliklar va eksponatlar katalogi. Termiz: Termiz davlat muzey qo'riqxonasi nashriyoti.